

HOE ZIT HET MET DE GDPR EN FOTO'S EN FILMPJES?

Tekst: Luk Tas, Scwitch Beeld: Max Panama [Unsplash]

'Het recht op afbeelding is een recht waarbij voor elke menselijke afbeelding, maar ook voor het gebruik van die afbeelding toestemming vereist is van de afgebeelde persoon. Dit recht staat los van de bescherming van de privacy.'

Dit betekent dat voor afbeeldingen zowel de GDPR als de voorwaarden voor 'het recht op afbeelding' geldt. Hou rekening met de opsplitsing tussen het 'nemen' en het 'gebruiken' van beeldmateriaal.

Het nemen van beeldmateriaal

Foto's nemen of filmpjes maken is een verwerking van persoonsgegevens. De GDPR is dus ook van toepassing op het nemen van foto- en beeldmateriaal. Informeer duidelijk, beveilig het beeldmateriaal, hou het niet langer bij dan noodzakelijk en hou steeds rekening met de rechten van de personen van wie je foto's neemt.

De verplichte vraag tot toestemming hangt af van het onderscheid tussen 'gerichte' en 'niet gerichte' beelden.

Gerichte beelden:

toestemming nodig om de foto te nemen

Gerichte beelden zijn beelden waarbij de persoon of personen in kwestie gericht in beeld zijn genomen en duidelijk herkenbaar zijn [close-up, beeld is gefocust op die bepaalde persoon, de foto is geposeerd, podium in een wedstrijd...].

Voor gerichte beelden heb je altijd toestemming nodig.

Niet gerichte beelden: geen toestemming nodig om de foto te nemen

Niet gerichte beelden zijn beelden die niet de

intentie hebben bepaalde personen duidelijk in beeld te brengen en zijn eerder sfeerbeelden.

Voor niet gerichte beelden is geen toestemming nodig. Opgelet: als personen duidelijk weigeren om op de foto te staan, mag je de foto niet nemen. We raden je ook aan om steeds op je deelnemersformulier, of inschrijvingsformulier duidelijk te vermelden dat er sfeerfoto's kunnen genomen worden.

Hoe vraag je toestemming?

De betrokken persoon beslist zelf over het nemen of gebruiken van zijn afbeelding. Hij/zij geeft hiervoor zijn ondubbelzinnige toestemming voor het specifiek gebruik van de foto, zonder dat hier druk wordt op uitgeoefend. De foto mag ook voor geen ander doeleinde verwerkt worden dan die waarvoor toestemming werd gegeven.

De toestemming moet niet schriftelijk zijn maar kan ook mondeling of stilzwijgend worden gegeven.

Een voorbeeld van een stilzwijgende toestemming: een persoon laat zich fotograferen tijdens een activiteit van de gemeente, en is er zich bewust van dat de foto in het gemeenteblad kan worden gepubliceerd.

Een mondelinge of stilzwijgende toestemming is moeilijk bewijsbaar. We raden aan dat je je leden en deelnemers steeds duidelijk informeert (via privacyverklaring, op het deelnemersformulier...) dat je sfeerbeelden neemt tijdens activiteiten en deze ook kan gebruiken voor rapportage. Voor het gebruik van gerichte foto's, zeker voor promotionele doelen, stellen we voor dat je steeds de toestemming van de betrokkene(n) vraagt.

Het gebruik van beeldmateriaal

Het gebruik van beeldmateriaal (in je brochure, organisatieboekje, op je website...) valt onder het 'persoonlijkheidsrecht op afbeelding' (of portretrecht). Iedereen heeft het recht om het gebruik van afbeeldingen van hem/haar te beperken.

Ook hier geldt:

- Gerichte beelden: toestemming nodig
- Niet gerichte beelden: geen toestemming nodig

Wanneer iemand zijn/haar toestemming intrekt, moet je organisatie het gebruik onmiddellijk stopzetten en het beeldmateriaal van de sociale media verwijderen.

Je mag en kan op een inschrijvings- of deelnemersformulier meedelen (zonder dat er expliciet toestemming moet worden gevraagd) dat er beelden zullen genomen worden die mogelijks gebruikt zullen worden voor de website over het event, de besloten Facebookgroep ... Wanneer iemand meldt dat hij niet wenst dat er afbeeldingen van hem worden gebruikt, moet je hier rekening mee houden en geen foto's gebruiken waarin de persoon duidelijk in beeld komt of duidelijk herkenbaar is.

De afbeeldingspragmatiek

Een close-up van iemand die voor de camera poseert is een duidelijk gericht beeld. Net als de massa op een festival tot een overduidelijk sfeerbeeld kan gerekend worden.

Moeilijker wordt het met foto's met maar enkele personen duidelijk in beeld tijdens een activiteit, voorstelling... En net die foto's zijn interessant om te gebruiken in je brochure, boekje of op je website.

Gebruik in eerste instantie je gezond verstand en probeer je in te leven in de personen wiens beelden je zou gebruiken. Wat zijn de normale verwachtingen van de persoon? Er is een groot verschil tussen sfeerbeelden van activiteiten in het ledenblad dat maar op 50 exemplaren wordt verspreid, en een close-up van jou in een promocampagne voor je werking.

Als je de foto's voor 'commerciële of promotionele' doeleinden gebruikt (bijvoorbeeld een brochure om je aanbod in bekend te maken, duidelijk beeld op je site) stellen we je voor om steeds de toestemming te vragen. Je zou zelf ook niet graag zonder het te weten plots een promobeeld zijn. Zo vermijd je problemen achteraf, en ga je als organisatie ethisch om met het recht op afbeelding van je leden of deelnemers.

Als je gelijkaardige beelden gebruikt voor sfeerbeelden en rapportage, lijkt het ons voldoende dat je inschrijving duidelijk meedeelt dat er foto's kunnen genomen worden en gebruikt voor (beeld)verslag van de activiteit of werking. Als mensen duidelijk maken dat ze niet wensen gefotografeerd te worden, moet je er wel voor zorgen dat je geen gerichte beelden van hen neemt of dat ze niet in close-up staan op je sfeerfoto's. Het blijft natuurlijk wat dansen op een slappe koord.

Gebruik beeldmateriaal op sociale netwerksites: beveilig!

Personen en verenigingen geven zelf persoonsgegevens vrij op sociale netwerksites. Als je beeldmateriaal onbeveiligd op internet publiceert, heb je geen controle meer over het verdere gebruik van het beeldmateriaal en kan dit een eigen leven gaan leiden. De betrokkene - die hier vaak niet van op de hoogte is - verliest er de controle over. We raden iedereen aan dit zo veel mogelijk te vermijden. Het is verboden om zonder toestemming persoonlijke informatie (persoonsgegevens) van iemand anders te delen. Er moet in principe steeds toestemming gevraagd worden voor gerichte beelden.

MEER INFO

www.ikbeslis.be/ouders-leerkrachten/privacy-online/denk-na-voor-je-iets-post

ENKELE TIPS OM DE PRIVACY RISICO'S VOOR IDENTITEITS- EN IMAGOSCHADE ONDER CONTROLE TE HOUDEN:

- Beveilig het fotomateriaal [zorg dat het niet zomaar kan gekopieerd of gedownload worden]
- Plaats het materiaal op eigen sites met beperkte toegang [enkel leden, deelnemers,...]
- Gebruik de privacy-instellingen van sociale netwerksites
- Gooi niet zomaar alles online. Denk na over wat je op het internet zet. Gebruik geen beeldmateriaal dat compromitterend kan zijn voor de betrokken personen.

